

6

Koud en nat op de A12

Het klimaatprotest van minuut tot minuut door de ogen van een Leidse docent én student. 'Ik had ook kunnen chillen vandaag'

4

Uitbuiting Het nieuwe proletariaat

14

VS vs. China Hoe moet het verder?

Een jaar op het pluche Hoe gaat het met de partij Studenten voor Leiden (svL) die vorig jaar twee zetels veroverde in de gemeenteraad? 'Niemand vertelt ons hoe het hier werkt'

> Strava wijst naar de waterkanonnen. In Lützerath zijn die ook gebruikt bij de blokkade van een kolenmijn. Alleen blies de wind het water toen terug. Dat geluk gaan we vandaag niet hebben.

Ook zij zal zich vandaag niet laten arresteren. Daar heb ik bij de blokkade van de privéjet-terminal op Schiphol wel voor gekozen. Toen heb ik een paar uur vastgezet. Maar het is zowel een intellectuele als emotionele investering. Ik heb hiernaast ook nog de druk van een baan aan de universiteit.

: De blokkade duurt langer dan verwacht. Weggelopen demonstranten die charges vreesden, zijn weer teruggekeerd. Onder hen zijn ook veel kinderen. Een oudere man draagt een sticker op zijn jas: Voorzichtig, breekbaar. Een mobiel toilet in een tentje dat de demonstranten hebben meegenomen wordt dankbaar gebruikt. Het zijn niet alleen radicalen die de straat op gaan, zegt Fede. Het zijn ook families en gepensioneerde ouderen. Er gaat veel slechte shit gebeuren. Ik hoop dat steeds meer mensen dat inzien en willen meedoen in de verandering van het systeem. We kunnen een betere toekomst wel waarmaken, maar we moeten ervoor vechten. En niemand anders doet het als wij het niet doen.

Dit is een klus die we moeten klaren, vindt Strava. Alleen hopen dat je onderzoek naar het klimaat opgepakt wordt door de overheid is niet genoeg. Er is elke dag iets wat je kunt doen: dingen organiseren, naar een demonstratie gaan, lezingen geven. Dat is beter dan je handen in de lucht gooien en hopen op het beste.

: Zo zien ze er toch een stuk minder indrukwekkend uit, zegt Fede over de waterkanonnen die inmiddels door de demonstranten zijn versierd met stickers en wetenschappelijke artikelen over klimaatverandering. Een agent probeert de slingers en hartjes te verwijderen. Een activist wordt bij het plakken aangehouden, volgens de politie wegens belediging. Enkele activisten zijn over de rand van de tunnelbak van de geklauterd en bungelen aan touwen een paar meter boven de grond, buiten bereik van de agenten. Fede en andere leden van End Fossil staan bovenaan

steunbetuigingen te schreeuwen: *You are not alone!* Ruim een uur later weten agenten in een hoogwerker de klimmers van de tunnelwand af te tillen.

: De demonstratie mag langer doorgaan dan iedereen had gedacht. Terwijl willekeurige voorbijgangers nieuwsgierig door de blokkade lopen, kondigt de organisatie via de speakers nieuw ingelaste sprekers aan. Opeens klinkt er gejuich: een van de waterkanonnen is een paar meter naar achteren gereden. Maar het voertuig blijft wel staan, met de zwaailichten aan. Strava en Fede vinden het mooi geweest. Zij hebben hun punt gemaakt en gaan naar huis. Misschien laat de politie de demonstratie zijn gang gaan tot het vanzelf ten einde komt, speculeert Strava.

: Maar aan de gemoedelijke sfeer lijkt toch een einde te komen. De politie-liaison van Extinction Rebellion kondigt aan dat de politie vanaf 18 uur mensen gaat oppakken die nog op de weg staan. In de verte verschijnen stadsbussen om arrestanten af te voeren. Snel gaan de demonstranten op de grond zitten, met de armen en benen in elkaar gehaakt.

: De waterkanonnen beginnen te spuiten. Een gerommel stijgt op en vier stralen doordrenken de voorste groepen demonstranten. Als de eerste barrage voorbij is delen de demonstranten nooddekens uit. Die zijn behalve warm ook waterdicht. De steundemonstratie, die zich naast de weg op het gras heeft verzameld, juicht voor de doorweekte protesteers. *You are not alone!* De labjassen van Scientist Rebellion zijn doorweekt, maar de wetenschappers lachen en blijven zingen. Een enkeling durft nog een zakje chips open te trekken. Een deel van de blokkade wordt door een sproeier het Haagse Bos ingedreven. Ook de Mare-fotograaf krijgt de volle laag.

: Aan de kant! Een derde spuitwagen komt met grote vaart aanrijden over de snelwegafrit en richt meteen de sproeiers op de zijende demonstranten. Drie halfnaakte vrouwen lopen naar voren met protest-

bordjes. *This is what democracy looks like*, roepen ze, terwijl ze in hun onderbroek en op blote voeten op het natte asfalt staan.

Politieagenten zijn inmiddels bezig om kleine groepjes demonstranten te omcirkelen en de activisten stuk voor stuk weg te slepen. Niet naar de klaarstaande bussen, maar richting Malieveld, waar ze worden losgelaten tussen de steundemonstranten.

: Als de zon achter een wolk verdwijnt, wordt het koud op de weg. Om warm te blijven doen demonstranten rek- en strekoefeningen. Natgespoten en klappertandende activisten melden zich bij de rondlopende agenten. Ik hoop dat ze niet nog meer gaan spuiten, zegt een van de hulpverleners. De politie lijkt zich niet om de kou te bekommeren, maar ik wel. Ondertussen parkeren agenten een rij busjes langs de weg, om er alsnog voor te zorgen dat de steundemonstranten geen zicht hebben op de blokkerende activisten. Het gezang wordt er des te luider door.

De -bussen komen dichterbij. Alle activisten die de agenten vanaf nu uit de blokkade sleuren, worden wel per bus afgevoerd. Bij elke vertrekkende lading demonstranten klinkt er luid gejoel en applaus.

: De overgebleven leden van Scientist Rebellion voegen zich bij de grotere kluwen van demonstranten, wachtend op de onvermijdelijke busrit naar het politiebureau. Twee ambulancebroeders lopen rond op zoek naar iemand met wie het niet goed zou gaan. Ze worden teruggestuurd door een agent. Er zou volgens hem niks aan de hand zijn, het ging om iemand die in *Goede Tijden, Slechte Tijden* wilde gureren.

: De laatste actievoerders worden door de politie opgepakt. In totaal zijn er meer dan 100 mensen aangehouden.

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. Leiden-Noord, basisonderwijs, 6 leerlingen groep, 4 t/m 8, waarvan twee met vergoeding. Eén leerling lezen en rekenen, SBO groep 6. **Voortgezet onderwijs:** *Aardrijkskunde, biologie, 2 havo. Twee leerlingen. *Engels, brugklas basis/kader. *Nederlands, aardrijkskunde brugklas vmbo-tl. *Wiskunde, Nederlands, biologie, mens en maatschappij, brugklas basis/kader. **Leiden-Zuid,** *7 leerlingen basisonderwijs. **Voortgezet onderwijs:** *Nederlands, Engels, Wiskunde, brugklas vmbo basis/kader. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekooen@owleiden.nl.

Psychische hulp nodig? Professionele begeleiding voor studenten. Ook met psychische aandoening en/of stoornis ben je van harte welkom! Bel of mail voor informatie: onderwijsbovenwijs@gmail.com / 0644440634. Also in advanced English.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. btw voor elke vijftiendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@mastodon.online
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marcielle van der Kraan
marciellevdkraan@gmail.com
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Joran Neyen (stagiair)

Medewerkers: Pim Bakx | Emiel Beinema | Remco Breuker | Josette Daemen | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 - 571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad>

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emar | Rosanne Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

Precies een jaar geleden veroverde de nieuwe politieke partij Studenten voor Leiden (SVL) uit het niets twee zetels in de Leidse gemeenteraad. Hoe gaat het met ze? ‘Niemand vertelt ons hoe het werkt.’

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK
FOTO'S TACO VAN DER EB

Donderdag 9 maart, 22:22 uur

In de raadszaal van het Leidse stadhuis is net een debat achter de rug over het nieuwe parkeerbeleid, als Elianne Wijnands (24) van Studenten voor Leiden (svl) naar het spreekgestoelte loopt voor haar maidenspeech: de eerste toespraak als raadslid in de gemeenteraad waarbij niemand haar mag onderbreken. ‘Ik was elf toen ik voor het eerst werd nageroepen op straat’, begint ze. ‘Mij werd naderhand verteld dat ik dat moest opvatten als een compliment. Ik leerde die dag dus dat het aan mij lag, dat iets aan mij deze reactie deed uitlokken. De jaren daarna zou het nog veel vaker gebeuren. Scheldwoorden, fluiten, sissen, achtervolgd worden.’ Volgens Wijnands doet Leiden te weinig tegen straatintimidatie. ‘Twee op de drie vrouwen tussen de 12 en 25 jaar hebben er in het afgelopen jaar last van gehad. Onze straten horen veilig te zijn, ongeacht gender, seksualiteit of etniciteit. Maar dit is in Leiden nog niet het geval’, stelt ze terwijl ze door de raadszaal kijkt. ‘Ik zit nu een jaar in de raad en er is meerdere keren gevraagd om een plan van aanpak, maar elke keer wordt het doorgeschoven. Sociale veiligheid is voor het college geen prioriteit en dat frustrert me.’

Maandag 13 februari, 19:51 uur

Op een lange gang in het stadhuis bevinden zich alle fractiekamers. ‘Deze is van ons’, zegt fractievoorzitter Mitchell Wie-

gand Bruss (23) terwijl hij de ruimte in loopt. Er staan twee bureaus met computers, waar de vorig jaar verkozen raadsleden regelmatig werken. Tegen de muur staat een kast vol beleidsstukken, jaarrekeningen, campagneposters, svi-stickers en ander campagnemateriaal. ‘Vorig jaar tijdens de campagne hebben we sterk ingezet op de liberale student’, zegt Wiegand Bruss. ‘Dat kwam vooral omdat veel jongeren die meeschreven aan ons partijprogramma liberaal waren.’ Maar zijn kiezers ‘in een hok plaatsen’ is het laatste wat hij wil. ‘We zijn opgericht om de stem van jongeren te laten horen. Hun belang is vrij homogeen: die willen allemaal een goed huis en een duurzame toekomst. Daar hoeft je niet links of rechts voor te zijn.’ Net zo min is SVL links of rechts te noemen, vindt de fractievoorzitter. ‘Op economische thema’s stemmen we vaak rechts mee, op sociale thema’s juist links.’ Wel heeft de partij het afgelopen jaar meer haar ‘eigen stem’ gevonden. ‘We zijn ons meer gaan richten op het sociale en progressieve geluid. Daarmee willen we ons bij de volgende verkiezingen ook wenden tot de groene en sociale student. Daar kunnen we nog heel wat stemmen halen.’ In de hoek staat een gele bank, geheel in de partijkleur. De muren zijn wit gebleven. ‘Die mogen we niet verven.’ ‘Onze kamer heet De Fusie’, zegt Wiegand Bruss. ‘Het doet een beetje denken aan de gemeenschappelijke ruimte van een

‘Kunnen we niet een student laten inspreken om te vertellen hoe kut het is?’

studentenhuis.’ Hoe groter de partij, hoe groter de fractiekamer. ‘Wij zijn de zevende partij van Leiden. We hadden vijftwintig stemmen meer dan het cda, dus wij kregen een grotere fractiekamer. Onze directe bureaus zijn de pvda en ChristenUnie, maar zij zijn er bijna nooit.’

Donderdag 9 maart, 22:27 uur

Andere steden, zoals Rotterdam, Den Haag en Groningen, zetten extra politie en handhaving in om straatintimidatie aan te pakken en Leiden moet dat voorbeeld volgen, vervolgt Wijnands haar maidenspeech. ‘Zolang wij dat niet doen, leggen we de verantwoordelijkheid bij de slachtoffers: zij moeten zorgen dat ze worden thuisgebracht, dat ze hun locatie doorsturen of met hun sleutels tussen hun knokkels door slecht verlichte straten lopen.’ Het is voor Wijnands reden om, samen met de pvda en sp, een motie in te dienen: er moet beter worden gekeken naar wat andere steden doen en Leidse boas (buitengewoon opsporingsambtenaren) moeten trainingen krijgen om straatintimidatie te herkennen en in te grijpen. ‘Ik hoop op brede steun uit de raad’, vervolgt ze. ‘Zodat vrouwen die Augustinus verlaten niet meer achterna worden gezeten door een auto, zodat twee mannen die hand in hand lopen over straat niet worden uitgescholden, en zodat dat elfjarige meisje niet meer wordt nageroepen.’ Er volgt een luid applaus en geroffel van knokkels op tafel.

Maandag 13 februari, 19:59 uur

Vlak voor aanvang van de fractievergadering in het stadhuis lijkt er een stoel te weinig te zijn. ‘Anders halen we er een uit de kamer van de pvda’, grapt portefeuillehouder wonen en duoraadslid David den Hartog (25). Alle aanwezigen – de twee raadsleden en drie duoraadsliden – zetten hun zilvergrijze tablet die ze in bruikleen hebben gekregen van de gemeente voor zich op tafel, waarna Wiegand Bruss de vergadering opent. Nadat portefeuillehouder jeugdzorg en duoraadslid Sophia Boomsma (20) voorstelt te gaan flyeren op de open dag van de universiteit, wordt de situatie rond nachtclub Wibar besproken. Die moet dicht vanaf november, tenzij de gemeente de vergunning verlengt. Dat is tegen het zere been van svi, die juist pleit voor een uitgebreider nachtleven. ‘Ik heb een motie geschreven die gaat over het wijzigen van het bestemmingsplan, zodat ze daar permanent kunnen zitten tot het nieuwe bestemmingsplan er is’, vertelt Wiegand Bruss. ‘Maar GroenLinks heeft me verteld dat zij mijn motie willen indienen, omdat zij in 2016 de Wibar hebben bedacht. Daar heb ik een flinke discussie over gehad, maar de motie wordt nu onder hun naam ingediend.’ Boomsma reageert verbaasd. ‘Ik vind dat jij daar heel erg count in bent.’ ‘Vanaf nu niet meer’, reageert Wiegand Bruss resoluut. ‘Ik heb van meerdere fracties gehoord dat ze gek worden van GroenLinks. Dat de partij dingen claimt en territoriaal bezig is.’ ‘GroenLinks is de grootste partij, moet dit nou zo nodig?’, zegt Wijnands. ‘Gun ons wat. Maar ja, dat is de politiek.’

Donderdag 9 maart, 22:35 uur

‘Het is bepaald niet zo dat wij een andere mening zijn toegegaan dan die van mevrouw Wijnands’, reageert burgemeester Henri Lenferink op de maidenspeech. ‘Straatintimidatie accepteren wij absoluut niet. Wij treden ook op tegen mannen in auto’s die studenten van Augustinus achterna zitten. Dat doen niet de boas, maar de politie. Een aantal jaar geleden hadden veel vrouwen last van aanrandingen en er was zelfs een enkele verkrachting, daar is ook tegen opgetreden. Maar dat neemt niet weg dat we misschien nog een tandje kunnen bijzetten.’ >

> Toch is Lenferink niet geneigd mee te gaan met de motie van svl om meer bo's op straat te in te zetten en hen trainingen te geven. 'De gemeenten die dit al hebben gedaan, weten nog niet goed of het ook effect heeft gehad', aldus de burgemeester. 'Dan wacht ik liever op die resultaten dan dat we nu zelf ook zo'n pilot gaan doen, zonder te weten wat het oplevert.'

Terwijl Wijnands naar de interruptiemicrofoon loopt, benadrukt Lenferink het wel degelijk 'een zeer belangrijk thema' te vinden. 'Maar staar je niet blind als het gaat om handhaving en het succes daarvan. Soms zijn andere maatregelen veel effectiever dan het inzetten van meer bo's.' Wijnands interrumpeert: 'De burgemeester heeft het vooral over de resultaten, maar is hij het me eens dat het niet alleen daar om gaat, maar ook om het signaal dat wij als raad afgeven aan onze inwoners?'

Maandag 13 februari, 20:40 uur

Een heet hangijzer voor svl is het ontbreken van individuele bijzondere bijstand voor studenten. 'Zij hebben daar heel veel last van door de gestegen kosten voor levensonderhoud', zegt Wiegand Bruss in de fractievergadering. De partij wil het op een of andere manier agenderen, maar de vraag is hoe. 'We hebben nog steeds moeite met het ambtelijk apparaat. Het is als nieuwe en kleine partij extra lastig, omdat je nog niet precies weet hoe alles werkt. En dat wordt ons ook niet verteld.'

Er zijn twee opties, zegt hij. 'Of we agenderen het punt via een bespreking, of we doen het via een wensen-en-bedenkingen-procedure. In dat laatste geval vertragen we wel het proces.'

Portefeuillehouder economie en financiën Matthias Knijnenberg (23): 'Er is breed draagvlak om de regeling toegankelijk te maken voor studenten, onder meer bij de sp en d66.'

Toch weet de fractie geen knoop door te hakken, het onderwerp wordt doorgeschoven naar de volgende vergadering. Volgende agendapunt: de 'enorme woontorens' voor studenten en starters bij Lammenschans.

'Ik wil heel graag een motie indienen waarin ik de wethouder Wonen vraag op zoek te gaan naar een plek waar hij sociale voorzieningen kan realiseren', zegt Wiegand Bruss. 'Een kroeg, buurtthuis of iets anders gezelligs. Er zijn alleen maar individuele studio's en de studenten die daar wonen vinden het heel jammer dat er geen ontmoetingsplaatsen zijn. Kunnen we niet een student laten inspreken in de commissie Stedelijke Ontwikkeling over hoe kut het daar is?'

Donderdag 9 maart, 22:50 uur

'We hebben al best veel gedaan en we doen ook heel veel als het gaat om voorlichting en het afgeven van signalen', reageert Lenferink op de interruptie van Wijnands. 'Maar als zou blijken dat trainingen voor bo's een goed instrument zijn, ben ik zeker voor.'

Onvoldoende, vindt Wijnands. 'Waarom wil Leiden niet gewoon nu die pilot doen, zonder te wachten op de resultaten van andere steden?'

Lenferink: 'Het is toch niet zo slecht om even af te wachten? Het is niet gratis.'

'Uit de discussie blijkt nog steeds dat het een kwestie van prioriteiten is', vindt Wijnands. 'Ik heb geen goede reden gehoord waarom we niet nu al kunnen beginnen met het trainen van onze bo's. Vanuit de studenten horen wij continu hoe belangrijk dit onderwerp is. Zij voelen zich op dit punt in de steek gelaten door de gemeente.'

Maandag 13 februari, 21:17 uur

Als nieuwe fractie in de gemeentepolitiek moet je zelf het wiel uitvinden, zeggen de raadsleden in café De Uyl aan de Nieuw-

straat, waar ze na de fractievergadering vaak borrelen. 'Het grootste leerproces was het leren kennen van alle procedures', zegt Wiegand Bruss voordat hij een slok van zijn bier neemt. 'In het begin doe je voor je gevoel maar wat', vult Wijnands aan. 'We waren zoekende: hoe gaan we prioriteren? Dat gaat nu beter, zonder te verzuipen in alle beleidsstukken. We hebben complimenten gehad van de griffie, die vindt dat we ons goed inlezen.'

'Het blijft soms lastig om te bepalen wanneer we ons wel en niet mengen in het debat, maar in principe moet het een raakvlak hebben met studenten', vertelt Wiegand Bruss. 'We proberen daarbij constructief te zijn en niet alleen oppositie te voeren.'

Geregeld zoekt svl samenwerking met andere partijen. 'Vooral op borrels in het café worden veel afspraken gemaakt', vertelt Wijnands. 'Op het stadhuis is het veel formeler.'

Drukke agenda's zorgen ervoor dat er van studeren nauwelijks nog iets terecht komt. 'Ik volg nog twee vakken bij mijn master politieke geschiedenis', zegt Wiegand Bruss. Ook Wijnands heeft haar master politicologie op een laag pitje staan.

'Ik ben iets van veertig uur per week bezig met raadswerk', zegt Wiegand Bruss. 'Daar hou ik ongeveer 1300 euro per maand aan over, want een deel van de inkomsten draag ik af aan de partij. Dit is de leukste baan die ik tot nu toe heb gehad.'

Donderdag 9 maart, 23:05 uur

De motie over de aanpak van straatintimidatie wordt unaniem ingestemd: alle vijfendertig aanwezige raadsleden stemmen voor. Weer volgt er luid applaus en geroffel met de knokkels op tafel. Dat is alleen gebruikelijk na een maidenspeech, maar niet na het instemmen van een motie.

Dat de instemming applaus kreeg, komt omdat Wijnands 'een heel persoonlijk verhaal' had, denkt Wiegand Bruss. 'Ik kon aan sommige raadsleden zien dat het hen heeft geraakt.' <

Gratis ophalen: tochtstrips en besparende douchekoppen

Zo'n vijfhonderd Leidse studenten uit 161 studentenhuizen konden vrijdag bij hun studentenvereniging, zoals hier bij roeivereniging Njord, gratis duurzame materialen ophalen om energie te besparen, zoals waterbesparende douchekoppen, radiatorfolie en tochtstrips.

Dat is te danken aan de gemeente Leiden, de Plaatselijke Kamer van Verenigingen en de wijkambassadeur Ronald Timmermans. De gemeente stelde deze spullen al langer beschikbaar aan Leidenaren om hen in verband met de stijgende energiekosten de winter door te helpen, maar Timmermans merkte dat studenten geen weet hadden van deze regeling. Zonde, dacht hij, want juist veel stu-

dentenhuisen zijn slecht geïsoleerd. Hij vroeg de pkvv om hulp en zodoende werd de actie Studenten uit de Kou opgezet. Wethouder Energie Yvonne van Delft (Groen-Links) is hen dankbaar. 'Als gemeente is het niet altijd makkelijk om iedereen in de stad te bereiken', zegt ze in een begeleidend persbericht. 'Door de hulp van de pkvv kunnen veel meer studenten profiteren van de actie. Met deze kleine maatregelen kun je al flink besparen op je energierekening.' Onlangs schreef Mare nog over huizen waar het zo koud was dat de oljefolie stelde, de kens vastvroren aan de muur en de sneeuw die door kieren binnenkwam bleef liggen. Foto Marc de Haan

Archeologie gruwelt van wegwerpbestek

In de kantine van de faculteit Archeologie is tegenwoordig 'alles wegwerpbaar', zegt de faculteitsraad. En dat is 'een gruwel'.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

De kwaliteit van de kantine is op meer vlakken hard achteruit gegaan, zegt raadslid Wei Chu tijdens de faculteitsraadvergadering tegen het bestuur. 'Het is waar ik de meeste klachten over krijg in de korte tijd dat ik in de raad zit. Ik denk dat iedereen heeft gemerkt dat de service slechter is geworden, maar vooral: alles is wegwerpbaar: bestek, borden. Dat is gruwelijk, zeker voor een universiteit die zichzelf als een van de tien meest duurzame universiteiten ziet.'

'Het bestek is ook niet meer gratis, je moet iets kopen voordat je een lepel krijgt. Als we de kantine zien als gemeenschappelijke ruimte, waar mensen ook hun eigen eten mee kunnen nemen, kan je redelijkerwijs verwach-

ten dat sommige zaken beschikbaar zijn. Maar vooral: wegwerpbestek is een gruwel.'

Bestuurslid Jan Pronk kent de klachten over de kantine. 'Ik heb over sommige zaken al met het Universitair Facilitair Bedrijf gepraat. Over de openingstijden, het weinige beschikbare eten en de weinige opties. Ik heb ook gezegd dat we het personeel dat niet kwalijk nemen: zij werken hard. Als faculteitsraad kan je ook zelf contact opnemen met de facilitair medewerker en aangeven dat dit in de gemeenschap een probleem is. En vragen of ze er iets aan kunnen doen. Dat kan veel helpen.'

Het wegwerpbestek ligt er nog niet zo lang: decaan Jan Kolen denkt sinds januari. Hij zegt niet te weten waarom de overstap is gemaakt. 'Misschien dat veel bestek op andere plekken in de faculteit is terechtgekomen', suggereert een faculteitsraadslid. Chu: 'Dat mag dan wel zo zijn, maar wegwerplepels kosten ook geld.'

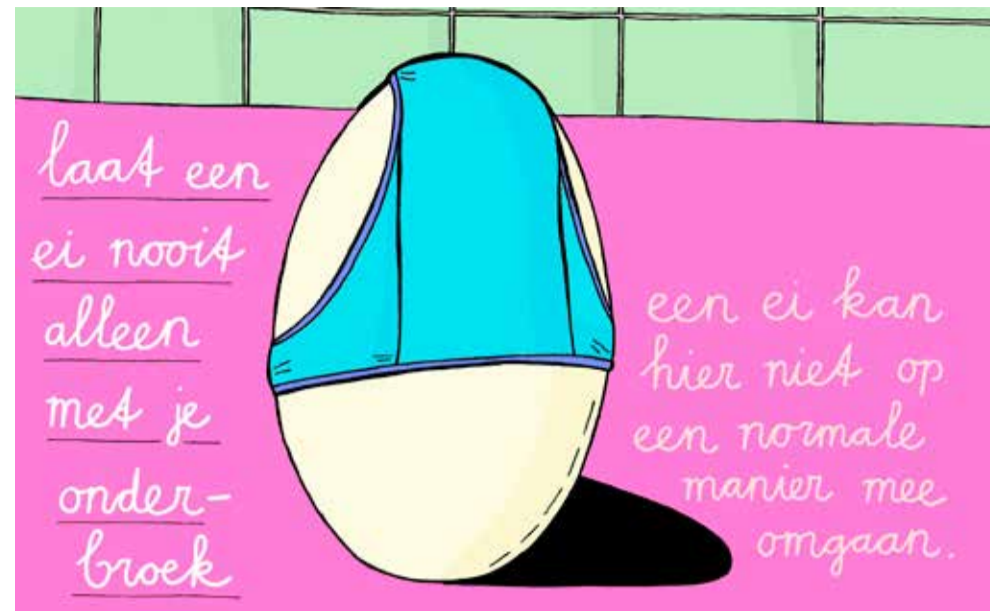
LAMME LEIDSE MEMES

Nico (25) stemt niet meer voor de waterschappen: "stemmen voor water is niks voor mij, waar blijven de gerstenat-verkiezingen?"

DE DAS

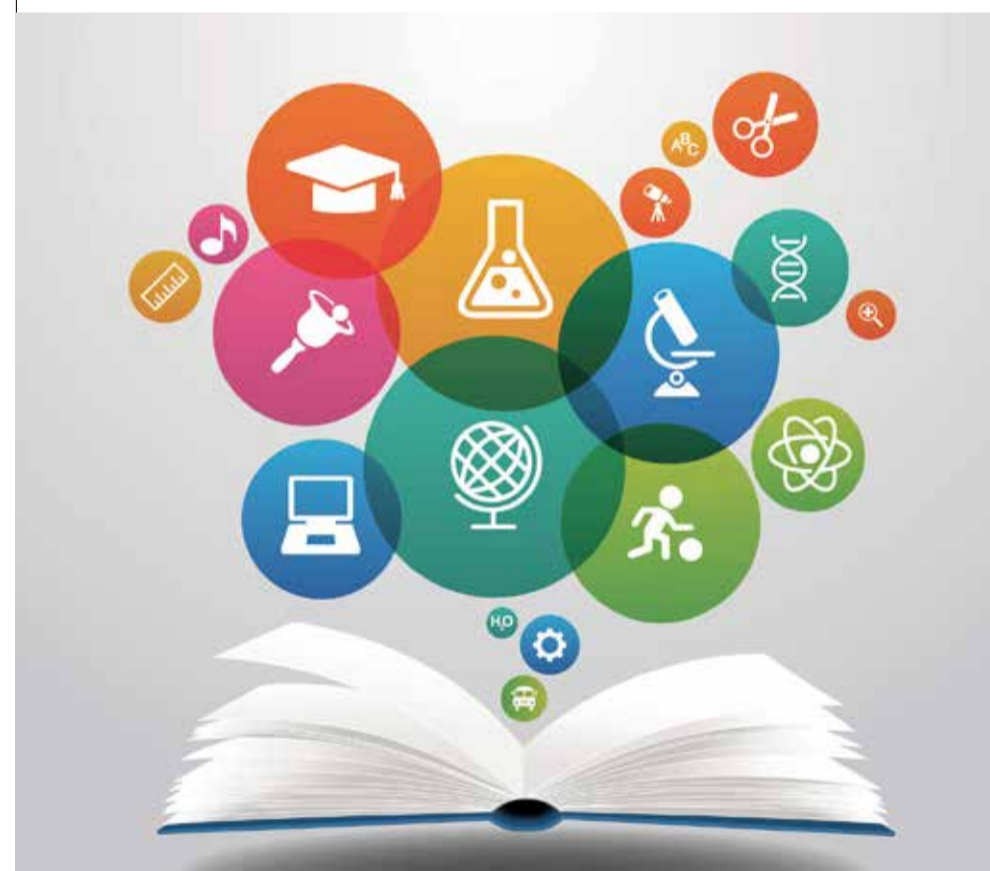

lira fonds

Ben jij wetenschapper en wil je over jouw onderzoek een Nederlandstalig publieksboek schrijven?

Dien dan uiterlijk 30 juni 2023 een aanvraag in voor een Lira Fonds-beurs van €37.500: www.lirafonds.nl

Abonneer je ook op onze nieuwsbrief

Hoe hou je China in toom?

De spanning tussen de Verenigde Staten en China loopt steeds verder op. De Amerikaanse politicoloog en militair deskundige Michael Mazarr geeft vandaag in Den Haag een lezing over hoe een oorlog over Taiwan kan worden voorkomen. 'Het is allemaal heel, heel lastig.'

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO MCS1 TYLER THOMPSON/U.S. NAVY

Dat gedoe onlangs met dat neerhalen van die Chinese spionageluchtballoon door een gevechtsvliegtuig was *a bit silly*, zegt de Amerikaanse politicoloog en defensiedeskundige Michael Mazarr. 'Het was een gigantische operatie waar ook een hilarische kant aan zat.' Er werden namelijk nog meer objecten neergehaald boven Amerikaans en Canadees grondgebied. 'Een club hobbyisten in de staat Illinois had ineens geen contact meer met hun ballon van 100 dollar. Wellicht is dat ding ook uit de lucht geschoten met een raket,' Mazarr, die vandaag in het Wijnhavengebouw in Den Haag een lezing geeft over de gevoelige verhouding tussen de Verenigde Staten en China, is verbonden aan de Amerikaanse denktank RAND Corporation en vond het neerschieten 'een overreactie'. 'We sturen ook satellieten over China om plaatjes te schieten van hun grondgebied en we verzamelen er op allerlei andere manieren informatie. Maar het blijkt maar weer hoe gevoelig het ligt als er iets speelt op Amerikaans grondgebied. Die felle respons zagen we ook na 11 september.' Die gevoeligheid zou zomaar tot een mogelijke escalatie kunnen leiden. 'Het is een van de gevaren: een aanval van doelen op Amerikaans grondgebied door China. Het hoeft dan helemaal niet te gaan om raketten. Stel dat een cyberaanval Amerikaanse energiecentrales platlegt, en er doden vallen. Wat

doet de Amerikaanse overheid dan? Ik zie veel potentiële problemen.' Er is duidelijk een machtsstrijd gaande. 'Pas de afgelopen jaren is er in de vs het besef gekomen dat er echt beleid moet worden gevoerd om China in toom te houden.' De nadruk ligt nu op China afschrikken, vertelt Mazarr. 'Er gebeurt een hoop op militair gebied. De overheid pompt miljarden in het zogeheten *Pacific Deterrence Initiative*. Bases in de regio worden versterkt en er wordt in specifieke wapens geïnvesteerd. Maar hoe lang ga je zo'n wapenwedloop volhouden?' Ook aan de technologische kant nemen de vs allerlei maatregelen, onder meer met restricties op het uitvoeren van chiptechnologie naar China. Chinese bedrijven krijgen hierdoor minder toegang tot chips voor kunstmatige-intelligentieprojecten. Mazarrs kritiek is dat de regering geen duidelijk beeld heeft van hoe Amerika zich op termijn wil verhouden tot China. 'Wat vinden we een acceptabele balans? Nu smijten we met maatregelen zonder een duidelijk einddoel. Is het bijvoorbeeld oké als China even sterk is in de wereld als de vs, en even machtig? Kunnen we daar mee leven, of niet? Die vragen moeten we beantwoorden. We hebben heel veel haast, maar geen plan.' Het gaat bijvoorbeeld nooit lukken om de technologische ontwikkeling van China significant te beperken, stelt Mazarr. 'Als over twintig jaar China wereldleider is op het gebied van technologie maar geen bedreiging

Amerikaanse mariniers vissen de neergehaalde Chinese spionageluchtballoon op uit zee

'Taiwan is een blikje dat China en de vs voor zich uit blijven schoppen'

vormt voor de vs, is dat dan ook een succes? De regering moet een schets maken van een wereld waar wij mee kunnen leven en waarvan we denken dat China ermee kan leven.' Een van de heetste hangijzers is Taiwan. 'Buiten Taiwan heeft China geen duidelijke territoriale ambities. Hoe we omgaan met de dreiging van een mogelijk invasie van Taiwan is van groot belang. Er bestaat al een tijd een soort wankel evenwicht: er is min of meer afgesproken dat China en de vs dat blikje voorlopig voor zich uit blijven schoppen.' Maar de laatste jaren laten de vs zich steeds vaker ambigu uit. 'President Biden heeft een paar keer gezegd Taiwan zeker te gaan verdedigen als China aanvalt. Vervolgens waren er dan weer heel snel reacties van hoge functionarissen die deze uitspraken nuanceerden. Het idee in Beijing is dat Amerika langzaam maar zeker dichterbij Taiwan toe kruipt en zich meer als bondgenoot manifesteert. De vs worden als de agressor gezien, die Chinese plannen per se willen dwarsbomen. 'Naar mijn idee is dat niet het beleid van de regering-Biden maar het is wel wat China vreest. Het zou dan ook verstandig zijn om de politieke koers ietwat bij te stellen om die angst weg te nemen en de balans terug te brengen. Het is heel, heel lastig allemaal, want je wil ook weer voorkomen dat China het idee krijgt dat het Taiwan ongestraft zou kunnen bezetten.' De vs, maar ook Europa en de andere westerse democratieën, kunnen uiteraard niet ach-

terover leunen als Taiwan wordt aangevallen, stelt Mazarr. 'Het gevecht aangaan zou militair gezien waarschijnlijk de grootste inzet ooit zijn in de Amerikaanse geschiedenis, zeker sinds de Tweede Wereldoorlog.' Het is de vraag hoe grootschalig die oorlog wordt. 'Het zou kunnen dat het beperkt blijft tot het gebied rond Taiwan zelf. Maar zelfs dan zullen er tienduizenden of zelfs meer dan honderdduizend doden aan beide zijden vallen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de zogeheten *war game* die mijn collega's bij het Center for Strategic and International Studies hebben ontwikkeld.' Het kan echter nog veel erger. 'Als er doelwitte op Amerikaanse bodem worden geraakt, is er grote kans op escalatie. *All bets are off*. Dat is ook zo als China de Amerikaanse bases in Japan aanvalt. Japan wordt dan meegesleurd in de oorlog. Kiest China ervoor om die bases ongemoeid te laten, dan kan Amerika van daaruit in alle vrijheid opereren.' En dan is er nog het risico van nucleaire escalatie. 'China is nu heel snel haar kernwapenarsenaal aan het uitbouwen.' Maar er zijn ook veel redenen voor China om het niet tot een militair conflict te laten komen. 'Een ambibische invasie van een eiland als Taiwan is een gigantische en een complexe operatie. Zoiets heeft China nooit eerder gedaan. Dat zal ongetwijfeld niet soepel verlopen. Verder heeft China ook veel te verliezen: een invasie kan ook tot een conflict leiden met Japan, en China heeft al een moeizame

relatie met veel andere landen.' Bovendien komt door een oorlog het handelsverkeer grotendeels plat te liggen. 'China wil het knooppunt van de Euraziatische handel zijn. Als je steeds landen van je vervreemt, dan zal die ambitie moeilijk zijn om te vervullen. Voor president Xi Jinping zijn dit moeilijke dilemma's. Ik denk dat er aan beide kanten voldoende mensen zijn met goodwill om escalatie te voorkomen. De China-deskundigen die ik spreek, vertellen mij ook dat functionarissen in Beijing op zoek zijn naar mogelijkheden om oorlog te vermijden.' Mazarr verwacht dat het mogelijk is om weer de balans te vinden. 'Ik denk dat er regels zijn waaraan zowel de vs als China zich kunnen houden, dat zal niet per se vastgelegd hoeven worden in formele verdragen. Het is mogelijk om "haakjes" om bepaalde territoriale disputen als Taiwan te plaatsen en zo voor decennia stabiliteit zorgen. 'Al met al heeft China heel veel goede redenen om Taiwan niet binnen te vallen, maar ja, veel garanties geeft dat niet. Er waren voor de vs ook veel goede redenen om geen oorlog in Irak te beginnen en we deden het toch. Je ziet wat er is gebeurd. Het werd een ramp.'

Michael Mazarr, *Detering China: Challenges and Opportunities*. Wijnhaven (Den Haag), donderdag 16 maart, 16.30 u

‘Net als een ekster verzamel ik graag mooie dingen’

DOOR EMIEL BEINEMA
FOTO MARC DE HAAN

Huis: Bleijenburg, Den Haag
Kamer: 24m²
Huur: € 520

Op je deur hangt een sticker van de klimaatdemonstratie. Deed je mee afgelopen zaterdag?

‘Blijkbaar mocht dat alleen als je getraind was, maar ik had geen idee. Ik ben daar met een paar mensen gewoon tussen gaan zitten. Toen zaten we er opeens vijf uur lang. Alle anderen hadden eten en spelletjes meegenomen, maar wij waren helemaal niet voorbereid. ‘Ik denk dat er alleen geluisterd wordt als je zoiets extreems doet. Maar ook vanwege de sfeer zou ik het vaker willen doen. Je voelt echt dat je iets kunt

bereiken met elkaar. Nu heb ik me aangesloten bij Extinction Rebellion, dus kan ik zo’n training volgen en weet ik de volgende keer beter hoe het werkt.’

Wat is het verhaal achter de kaarten aan je muur?

‘Toen ik hier kwam wonen, heb ik ze opgehangen om de lege muur op te vullen. Daarna zijn er steeds meer bij gekomen: mensen stuurden zwart-witkaarten om op te hangen en ik nam ze zelf mee van vakantie of uit musea. Inmiddels komen er weinig meer bij. Ik vind het wel mooi geweest.’

Verzamel je nog meer?

‘Ik hecht weinig emotionele waarde aan

de dingen die ik verzamel. Zo is het met die kaarten, maar ook bijvoorbeeld met mijn platen en boeken.

‘Misschien ben ik een soort ekster. Hier in Den Haag ga ik nooit shoppen, daar houd ik helemaal niet van. Mijn meubels en kleren zijn bijna allemaal tweedehands, dan zijn ze uniek en hebben ze meer karakter. Maar als ik op vakantie op een marktje loop, of in de natuur, en ik kom wat moois tegen, dan neem ik dat graag mee. Ik hoef geen spullen, maar ik verzamel wel graag dingen die mooi zijn of me aan fijne momenten herinneren.’

En die fluit?

‘Die heb ik ooit cadeau gekregen van iemand die ik op vakantie had ontmoet. We hadden samen muziek gemaakt en hij vond dat zo leuk dat hij vroeg of hij deze fluit mocht opsturen, want hij deed er zelf niks mee. Toen kreeg ik een bruin doosje in de post, waar een heel bijzondere dwarsfluit in zat.’

Speel je al lang?

‘Al heel lang: zeventien jaar. Nu heb ik nog steeds les, in de Practicum Musicae-minor, en ik leer nog steeds heel veel. Ik geef thuis ook les aan een paar leerlingen. Dat is een goede stok achter de deur om elke week mijn kamer op te ruimen.

‘Daarnaast doceer ik bij The Residents. Dat is een leerorkest op basisscholen in wat kansarmere wijken. Die lessen hebben meer een sociale functie. Kinderen krijgen een moment in de week waarin zij centraal staan en talenten kunnen ontwikkelen die niet zo vanzelfsprekend zijn. Lekker cliché, maar muziek is een universele taal.

‘Zelf denk ik dat je nooit uitgeleerd bent. Ook niet als je klaar bent met het conservatorium en je in het beste orkest speelt: het kan altijd beter.

‘Toch is het voor mij na mijn minor even genoeg. Ik heb eerst behoefte aan wat rust, dat ik me niet meer elke week hoeft voor te bereiden op een les. Ik ben benieuwd hoe ik dan ga spelen.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

Ik hoopte op een inkijkje in de ambtenarij, maar vond azijnzeikers

De Haagse torens: klassiek uitzicht van de gemiddelde Wijnhavencliënt, angstaanjagend leidmotief in het boek der complottheorieën en mysterieuze black box voor de rest van de Nederlandse bevolking. Nu ik sinds een tijdje stage loop in één van deze rood, wit of blauwe (ja, dat was dus echt de bedoeling van de architect) kolossen, krijg ik elke week meer inzicht in de wondere wereld van de ambtenarij.

Ik werd er voor het eerst geconfronteerd met de digitale droom van elke ambtenaar: Rijksporaal. Dat is de startpagina van de overheid die iedereen te zien krijgt zodra je je webbrowser opent. Je kan er van alles mee, maar ik richt mijn aandacht vandaag graag op de nieuwtjes die verschijnen onder het kopje ‘Nieuws Rijksbreed’. Het is bedoeld voor het delen van leestips, updates en relevante informatie voor werknemers, maar is in de praktijk meer een soort Småland

voor online haat en azijnzeikerij voor én door ambtenaren. Twitter voor ambtenaren, eigenlijk.

Vorige week verscheen er een bericht over de Nationale Week Zonder Vlees & Zuivel. In de begeleidende tekst werden de voordelen van een vlees- en zuivelloos dieet uiteengezet, en werd verteld dat er die week (alléén die week) meer veganistische producten in de bedrijfskantines zouden liggen en dat de borrelkar (een van de mooiste onderdelen van het ambtenarenbestaan) voortaan standaard vegetarisch zou worden aangeboden.

Net als op Twitter gebeurt zodra iemand een medium lauwe mening de wereld inslingert, brak ook op Rijksporaal de hel los. Waar op Twitter de gemiddelde trol zich verschuilt achter een profiel foto van een roofvogel, een gebruikersnaam als @bertierijswijk39024 en een bio vol met emoji’s van tractors en de vlaggen van Israël en Luxemburg, klaagt de gemiddelde kleinburgerlijke brompot op Rijksporaal schaamteloos met voor-

naam, achternaam en departement waar ze werkzaam zijn. Als ik hier alle geweldige reacties uit zou schrijven, zou dit een veel te lange column worden, maar denk aan een honderdtal reacties in de trant van: ‘Stop met die onzin! Ik bepaal zelf of ik gezond wil eten; dring dit niet op aan de mensen!!!!’ ‘Gaan we binnenkort dan ook de week met vlees en zuivel lanceren? Ik dacht dat we zo divers en inclusief bezig wilden zijn? Of zijn we

alleen inclusief als je aan een bepaalde mening voldoet?’ ‘Ik ben carnivoor en dit is meer gezond als je naar de langetermijnstatistieken kijkt. Geen vega-gif voor mij, bedankt.’

Of mijn persoonlijke favoriet: ‘Wat een opdringerig social-engineering gedram. Dit soort vega-activisme hoort niet bij de taken van de overheid.’

Het Rijksporaal-bericht kreeg meer dan 300 duimpjes omlaag, ruim 100 reacties en mensen noemden het initiatief extremistisch, betuttelend en een schending van het recht op zelfbeschikking en keuzevrijheid (ja, echt). Terwijl de zweterige plakken kaas en natte lappen ham gewoon nog in de kantine lagen, liepen meer dan 100 mensen zich op een traagwerkend online forum voor rijksmedewerkers kwaad te maken over broodjes hummus en vegabitterballen.

Toen ik stage ging lopen bij de overheid verwachtte ik DoMiBos op het Plein, een rijkskas en een misselijkmakende hoeveelheid afkortingen om uit mijn hoofd te leren. Ook verwachtte ik een kijkje in de grottemensenwereld; een tipje van de sluier van het bestaan als professionele volwassenen met verantwoordelijkheden en ‘echte’ problemen.

Wat ik niét had bedacht was dat er een soort Twitter voor woeste ambtenaren zou bestaan waarop hordes mensen kunnen zagen over dingen waarvan ze totaal geen last ondervinden.

Maar goed, laten we het vooral als iets geruststellends zien dat men zich ook in de mysterieuze Haagse torens druk kan maken over allerlei klein leed.

Maia de Quay studeert Rechten

‘Kleinburgerlijke brompotten klagen schaamteloos met naam en departement waar ze werkzaam zijn’

